

Отчет за дейността на ИДП при БАН за 2016 г.

БЪЛГАРСКА АКАДЕМИЯ НА НАУКИТЕ
ИНСТИТУТ ЗА ДЪРЖАВАТА И ПРАВОТО

ОТЧЕТ
ЗА ДЕЙНОСТТА НА ИНСТИТУТА ЗА ДЪРЖАВАТА И ПРАВОТО ЗА 2016 Г.

София,
януари 2017 г.

1. НАУЧНА ПРОБЛЕМАТИКА НА ИНСТИТУТА ЗА ДЪРЖАВАТА И ПРАВОТО

1.1. Преглед на изпълнението на целите (стратегически и оперативни) и оценка на постигнатите резултати в съответствие с мисията и приоритетите на Института за държавата и правото (ИДП).

През 2016 г. мисията на института, свързана с усъвършенстването на националното законодателство и хармонизирането му с правото на Европейския съюз, подпомагане дейността на правоприлагащите и правозащитните органи, както и с повишаване на правната култура на гражданите, за поредна година бе успешно изпълнена. Учените успешно реализираха голяма част от научноизследователските си проекти, извършиха поредица от задълбочени фундаментални и научноприложни проучвания, както и теми от интердисциплинарно естество. Резултатите от дейността на ИДП бяха представени по подобаващ и адекватен начин в реномирани издания и престижни научни конференции.

Работата на учените в института бе разпределена между трите му основни приоритета:

- 1) подпомагане на законотворческата функция на държавата, на правоприлагането и на дейността на правораздавателните и административните органи;
- 2) изследвания в областта на взаимното влияние и взаимодействието на българското с европейското право;
- 3) правни изследвания, посветени на фундаментални и текущи проблеми на правната система.

Дейността по подпомагане на органите от законодателната, изпълнителната и съдебната власт е традиционна за ИДП. Тя се изразява в предоставянето на експертни становища и анализи за различни държавни органи, както и в участие на учени от института в експертни и консултативни съвети, комисии и работни групи към министерства и ведомства. Тази дейност е разгледана детайлно в съответните части на отчета.

В изпълнение на втория и третия приоритет на ИДП учените от института работиха по колективни и самостоятелни проекти. Тази дейност също е разгледана детайлно в съответните части на отчета относно постиженията на отделните учени.

Относно третия приоритет свое самостоятелно значение имат и експертните становища и анализи на учените от института.

Същевременно учените не прекъснаха и работата си, свързана с изследването на актуални проблеми на законодателството, правосъдието и правоприлагането, която се разпростира във всички клонове на правото и отговаря на съвременните нужди и изисквания при фундаментални и приложни изследвания.

1.2. Изпълнение на обновената Национална стратегия за развитие на научните изследвания 2025. Извършвани дейности и постигнати резултати.

Посочените приоритети са съобразени с Национална стратегия 2025 г. и отразяват спецификата на Института и научната област, в която той действа.

Оперативна цел 1: Повишаване на динамичността, резултатността и ефективността на научноизследователската дейност в полза на икономиката и обществото. В сравнение с 2015 г. учените от института имат увеличена научна продукция с 33.1% –

127 публикации за 2016 г. при 85 публикации за 2015 г. С почти същия процент – 26%, са увеличени и забелязаните цитирания: 114 цитирания за 2016 г. при 84 цитирания за 2015 г.

Дейност 1.3. Развитие на научния потенциал чрез създаване на привлекателни условия за научна кариера, професионално израстване, квалификация и специализация на учените;

В Института са привлечени и 3-ма нови учени, двама от тях след проведен конкурс (гл. ас. д-р Александър Александров, гл. ас. д-р Андрей Александров, ас. Цветан Крумов – ½ щ.бр.). Успешно приключи и конкурсът за доцент по Международно право и международни отношения. Напуснали ИДП по различни причини са 4-ма учени (гл. ас. Бойко Братанов – ½ щ.бр., гл. ас. Стамен Янев – ½ щ.бр., доц. д-р Александър Корнезов и проф. д.ю.н. Цветана Каменова). Асистентите Виктория Георгиева и Янко Ройчев спечелиха конкурс за разработване на проекти, финансирани по Програма за подпомагане на младите учени в БАН.

Дейност 1.4. Интегриране на науката в България в Европейското изследователско и университетско пространство.

Учените активно се включват в конференции, сътрудничество и международни проекти с участието на научни и образователни институции от др. части на Европа. ИДП има подписани договори с Университетите в Болоня, Залцбург и Варшава за академична мобилност по програма „Еразъм“. Средно по 2-ма докторанти на година се обучават по нея. Учените от института успешно се интегрират в европейското университетско пространство.

Оперативна цел 2: Изграждане на устойчива връзка образование – наука – бизнес като основа за развитие на икономика, базирана на знанието.

Институтът продължи да предоставя научна продукция под формата на научни изследвания и публикации.

Голяма част от учените от института са ангажирани с експертна дейност и изготвяне на становища предимно за държавните институции. През 2016 г. 15 учени, което е с 50% повече от 2015 г., са представили 45 становища за ВКС и други институции. Десет учени са изготвили 11 рецензии и 23 становища за провеждане на процедури за придобиване на научни степени и за заемане на академични длъжности.

ИДП организира конференции и публични лекции, а учени от ИДП участват активно и в други научни форуми.

Друга насока се изразява в подготовката на докторанти, студенти и специалисти.

Пълни подробни данни относно изпълнението на оперативната цел са предоставени в съответните подраздели към отчета.

Оперативна цел 4: Развитие на информационните и комуникационните технологии.

Дейност 4.2 Въвеждане на Отворен достъп до научна информация и научни данни.

Осигурен е бърз и лесен достъп по интернет до публикациите в сп. „Правна мисъл“. От 2014 г. започна сканирането на броевете на списание „Правна мисъл“ и изпращането им за допълване в най-голямата база данни за литература в Централна и Източна Европа – CEEOL (Central Eastern European Online Library – ceol.com).

1.3. Полза / ефект за обществото от извършваните дейности

Всички описани по-горе дейности пряко или косвено ползват българското общество. Увеличената научна продукция, по-широкият достъп до постиженията на института и експертната дейност подпомагат усъвършенстването на националното законодателство и допринасят за разрешаването на широк кръг проблеми на българското общество. Резултатите от дейността на ИДП се ползват от държавата и гражданското общество. Съществена дейност на института е обучението в докторантура и подготовката на специалисти.

Фундаменталните и научно-приложните изследвания на учените от института и техните публикации представляват теоретична основа за развитието на законотворческата дейност и правоприлагането, за обучението на студентите по право и на практикуващите юристи. Така се повишава нивото и качеството на практическата правна дейност, на обучението на студентите и докторантите и се развива правната доктрина, което е в интерес и полза на всички български граждани. Значителна част от научните изследвания през 2016 г., както и през предходните години, имат ясно изразена практическа насоченост и се изразяват в становища по законопроекти, анализ на съдебната практика и на практиката на Европейския съд по правата на човека, Съдът на Европейския съюз и други международни съдилища. Тези научно приложни изследвания могат да се ползват пряко от съответните държавни органи за усъвършенстване на тяхната дейност.

Предоставянето на експертни знания, оценки и становища на различни държавни органи води до повишена ефективността и качеството на тяхната дейност, което отново е в полза и интерес на обществото.

Не на последно място положително значение има и подготовката на висококвалифицирани юристи, притежаващи необходимите знания за защита на правата и законните интереси на гражданите в различните сфери на обществения живот.

1.4. Взаимоотношения с институциите

ИДП поддържа взаимоотношения с държавни органи от законодателната, изпълнителната и съдебната власт, изразяващи се в предоставянето на експертни становища, мнения и анализи, както и в участие на учени от института в работни групи, експертни и консултативни съвети, комисии и др. към различни държавни ведомства и институции. Традиционни за института са добрите взаимоотношения с Върховния касационен съд, Върховния административен съд, Консултативния съвет за методическо ръководство и конституционност на законите при Върховна касационна прокуратура, Министерство на правосъдието, Министерство на вътрешните работи, Мвнистерство на външните работи и др.

Учените от института преподават в повечето юридически факултети на висшите училища в страната: Софийски университет „Св. Климент Охридски“, Пловдивски университет „Паисий Хилендарски“, Нов Български университет, Академия на МВР, Югозападен университет „Паисий Хилендарски“, Русенски университет „Ангел Кънчев“, Варненски свободен университет „Черноризец Храбър“, Университет за национално и световно стопанство. С част от тези учебни заведения ИДП има и подписани споразумения за съвместна дейност. Те са и членове на държавни изпитни комисии във висшите училища.

От 2014 г. ИДП е приет за колективен член на Съюза на юристите в България.

1.5. Общонационални и оперативни дейности, обслужващи държавата

1.5.1. Практически дейности, свързани с работата на национални правителствени и държавни институции, индустрията, енергетиката, околната среда, селското стопанство, национални културни институции и др. /относими към получаваната субсидия/

1.5.2. Проекти, свързани с общонационални и оперативни дейности, обслужващи държавата и обществото, финансирани от националните институции (без Фонд „Научни изследвания“), програми, националната индустрия и пр.

Общонационалните дейности, обслужващи държавата, се изразяват в научноизследователската дейност на ИДП, както и в подготовката на специалисти, които са отразени в съответните части на отчета. Оперативните дейности по обслужване на държавата намират израз в експертната работа на учените от института в полза на различни държавни органи.

Традиционна за института е в тази връзка експертната дейност в полза на различни държавни институции. За отчетната година ИДП е изпратил 45 експертизи и становища в помощ на институции и органи на управление като ВКС, ВАС, Народното събрание, Министерски съвет, министерства и различни държавни агенции. За ВКС и ВАС са изпратени 10 становища, като 8 са от секция „Гражданскоправни науки“, 1 от секция „Наказателноправни науки“ и 1 от секция „Публичноправни науки“.

През отчетния период учени от института са били членове на експертни и консултативни съвети и работни групи към различни ведомства в системата на изпълнителната и съдебната власт, както и на различни международни органи и организации.

Професор д-р Дарина Зиновиева е била член на Правния съвет към Президента на Република България, член е на временната работната група към Министъра на правосъдието и на временна работна група към ВАС. Участва в Работна група по изменение на Административнопроцесуалния Кодекс.

Професор д-р Емилия Друмева от 2015 г. е Председател на Постоянната комисия по правни и социални въпроси, сигурност и отбрана при НАОА (Министерски съвет), експерт е към временната комисия за изменение на конституцията при 43-то Народно събрание; член на Обществения съвет към Централната избирателна комисия и е член от името на Република България в Консултативния комитет по Рамковата Конвенция за защита на малцинствата (Съвет на Европа).

Професор д-р Ирена Илиева е представител е на БАН в управителните органи на Регионален център за опазване на нематериалното културно наследство в Югоизточна Европа, ЮНЕСКО. Индивидуален член на Асоциацията по международно право – Лондон, член на Българската асоциация по международно право, член на Асоциацията по сравнително право.

Професор д-р Жасмин Попова е член на Експертния съвет по подготовка на Българското Председателство на ЕС към Съвета по Европейски въпроси (Министерски съвет), на Програмния съвет на НИП – МП, на Консултативния съвет на Дипломатическия Институт – МвнР, на Настоятелството на Фондация „Европейски институт – България, на Управителния съвет на Българската асоциация по европейско право, отговорен редактор е на сп. „Европейски правен преглед“.

Доцент д-р Велина Тодорова през 2016 г. е избрана за член на Комитета по правата на детето на ООН, член е на Международното общество по семейно право и на Комисията по Европейско семейно право, член е на три редакционни колегии: 2 международни – на издателство Intesentia/ [European Family Law](#), Interational Journal of Children’s Rights – Int. Nujhoff Publ. и 1 в България – на сп. „Правна мисъл“. От м. октомври 2016 г. е председател на Общото събрание на учените в ИДП; експерт в две междуведомствени работни групи на Министерство на правосъдието, както и експерт от името на Република България в Групата по Стратегията за правата на децата на Съвета на Европа, както и заместник председател на работна група за българското председателство на Съвета на ЕС.

Доцент д.ю.н. Ангел Анастасов е член на Българска асоциация по международно право, София, (от 1992 г.), консултант е на Международна агенция за атомна енергия, Виена, (от 2014 г.), Председател на Институт по международно право, София, (от 1998 г.), член на Комитета по ядрените оръжия, неразпространението и съвременното международно право, Лондон и др.

Доцент д-р Екатерина Салкова била експерт в Комисията по правни въпроси при 43-то Народно събрание. Съдия ad hoc е в Европейския съд по правата на човека. Участва в работна група, определена от главния прокурор на Република България и в 2 експертни групи по процедури за акредитация на докторски програми на НАОА. Член е на Общото събрание на БАН. Участвала е в шест държавни изпитни комисии за провеждане на държавен изпит по наказателноправни науки във висши училища. Член е на Управителния съвет на Българската асоциация по криминология.

Доц. д-р Пламенка Маркова е била член на Общото събрание на БАН и председател на Общото събрание на учените в ИДП.

Доц. д-р Диана Ковачева е заместник омбудсман на Република България.

Главен ас. д-р Цветанка Лозанова е член на 6 национални и международни научни неправителствени организации: Българска асоциация по международно право, СУБ – секция „Правни науки“, Дружество на ООН в България, Асоциация по международно право със седалище в Лондон, Европейско общество по международно право и на Американско общество по международно право. Тя е и външен независим експерт в COST и във Фонд „Научни изследвания“ към Министерството на образованието и науката.

Гл. ас. д-р Васил Тодоров е назначен в секцията Публичноправни науки след спечелен конкурс през м. юли 2015 г. Изготвил е 22 становища по законопроекти. Член е на Работна група 4 „Дружествено право“ към Съвета по европейски въпроси - Министерство на правосъдието, на Атестационна комисия към регионалния инспекторат по образование София-град към Министерство на образованието и науката и на повече от 15 експертни органа на външни за БАН институции. **Гл. ас. Атанас Блидов** е бил експерт към Министерство на правосъдието във връзка с дейността на Съвета по прилагане на Актуализираната стратегия за продължаване на реформата в съдебната система. Работил е по изготвяне на проекта за ЗИД на ЗСВ.

Ас. Мария Михайлова е член на Комисията по трудово законодателство при Националния съвет за тристранно сътрудничество от 2016 г. .

Ас. Владимир Христов е нещатен сътрудник при 43-то Народно събрание.

Ас. Христо Банов е член на Районна избирателна комисия.

Експертната дейност на учените от института се изразява още в изготвянето на рецензии и становища в конкурси за заемане на академичните длъжности „доцент“ и „професор“, както и при защити на докторски дисертации – за ОНС „доктор“ и за научната степен „доктор на науките“ – общо 34 бр. по процедури – 11 рецензии и 23 становища и 2 за дипломни работи. През 2016 г. са публикувани и рецензии за 3 книги.

2. РЕЗУЛТАТИ ОТ НАУЧНАТА ДЕЙНОСТ ПРЕЗ 2016 Г.

През 2016 г. обемът на научната продукция на учените от Института възлиза на 127 публикации: монографии – 10, 74 студии и статии, 2 учебника и 1 учебно помагало, 2 речник и 38 са научно-популярни, които са описани в приложение към доклада. От тях 102 са публикувани, а 25 са приети за печат. Забелязани са 114 цитирания на 50 публикации на 12 учени. Осемнадесет учени са изнесли общо 37 доклада на различни научни форуми, включително и в чужбина.

През 2016 г. ИДП организира Шеста поред национална конференция на докторантите в областта на правните науки с международно участие на учени от Полската академия на науките' национална конференция на млади учени и преподаватели по право на тема „Създаване на правото на Европейския съюз. Приносът на България“, кръгла маса на тема „Проблеми на миграцията в ЕС: относно бъдещото правно регулиране“ с международно участие (организирана от Института и Центъра за превенция на корупцията и за борба с организираната престъпност (ЦПКБОП) при Министерския съвет), както и кръгла маса на тема “Българският потребител в европейски условия“ (съвместно с Адвокатското сдружение за правна помощ на потребителите).

ИДП продължи постоянния открит семинар, в рамките на който учени от ИДП представят текущите си изследвания и постижения. Повишен е интересът за участие в него на младите учени от Института. През отчетната година като лектор в семинара взе участие и задочната докторантка Ваня Илиева с научен ръководител доц. д-р Екатерина Салкова.

2.1. Най-важно и ярко научно постижение

Бончовски, Петър, Свободно движение на решения (Република България и Европейския съюз), изд. БАН – Институт за държавата и правото, С.,2016, 339 стр., ISBN 978-954-9583-33-5

Изследването обхваща всички прояви на свободното движение на решения: зачитане на удостоверителната способност на решенията без да е необходимо съдебно производство, обявяване на признаване и обявяване на изпълнение по съдебен ред, както и непосредственото зачитане и обявяване на изпълнението въз основа на европейските изпълнителни основания. Хомогенно е предоставен кратък анализ на правната конструкция на признаването и допускане на изпълнението по правото на Европейския съюз: механизъм на признаването, анализ на правото на признаване и на съдопроизводствения ред за неговото упражняване, прикрепването на правните последици към акта по признаването. На систематичните им места е предоставен и кратък анализ на компетентността на националните съдилища по частноправни спорове с международен, респ. трансграничен елемент, който анализ е направен от гледна точка на специфичните проблеми, които рефлектират в производствата по признаване/изпълнение във връзка с избор на компетентност по същество.

Поставен е особен акцент на гражданско процесуалните проблеми и тяхното взаимодействие с въпросите по същество, които въпроси възникват в хода на производствата, като подходът към изследването е затова цялостен: както от гледна точка на европейския граждански процес, така и въз основа на трансмисията на зададените от това право модели в дейността по националното съдопроизводство. За тази цел са критично анализирани специфичните предпоставки, респ. пречки, както и различните производства по обявяване на признаване и обявяване на изпълнението на решения на държави членки по Брюкселско-Луганския режим. Разгледана е регулацията съгласно инструментите на правото на Европейския съюз и е направен пълен анализ на наличната към този момент релевантна практика на Съда на Европейския съюз, задължителна за националните съдилища. Изложени са и световните стандарти при екзекватурата, които са в основата и на този уредба и съответно следва да се имат предвид при нейното тълкуване и прилагане.

Изследването е предназначено към най-широка аудитория: практикуващи юристи, научни работници и преподаватели, както и обучаващи се. Направени са предложения за законодателни промени.

2.2. Най-важно и ярко научно-приложно постижение.

Колев, Николай, Изключване на съдружник от ООД. С.: Сиела, 2016, Първо издание, ISBN 978-954-28-2236-3, 224 с.

Изключването на съдружник от ООД е често използван способ за принудително прекратяване на членството на отделен съдружник при възникване на спорове между съдружниците. Законната уредба на разглеждания институт е пределно лаконична и пренебрегва съществени въпроси относно процедурата по изключване и защитата на изключения съдружник при отпадане на правните последици на изключването. Това обстоятелство, както и ограничените възможности за уредба в дружествения договор на ООД и противоречията в практиката на ВС и ВКС, обуславят нуждата от изследване на изключването на съдружник от ООД, за да се отговори на нуждата от формулиране на предложения за усъвършенстване на правната му уредба.

Монографията разглежда фактическия състав на основанията за изключване, процедурите за изключване и последиците от изключване на съдружника от ООД, както и защитата на съдружника срещу изключването.

Книгата е подходяща не само за практикуващите юристи (съдии, адвокати, юрисконсулти) и за студенти, но и за по-широка аудитория – съдружници и управители в ООД като най-разпространена дружествена форма в страната.

2.3. Научноизследователска дейност на учените от ИДП

През 2016 г. в ИДП са били разработвани 5 колективни научноизследователски проекти с бюджетно финансиране и 1 индивидуален, в които са включени учените от ИДП:

„Държавна власт: основни форми на осъществяване на държавната власт - европейски стандарти“ с ръководител проф. д-р Стефка Наумова.

„Право и бизнес (Конституционно правни, административноправни и правно-социологически аспекти)“ с ръководител проф. д-р Стефка Наумова.

„Европеизиране на българското гражданско, търговско и семейно право“ с ръководител проф. д-р Поля Голева;

„Наказателната политика на Република България като държава-членка на ЕС“ с ръководител доц. д-р Гергана Маринова;

„Актуални проблеми на съвременното международно право - публично и частно“ с ръководител проф. д.ю.н. Цветана Каменова;

3. МЕЖДУНАРОДНО НАУЧНО СЪТРУДНИЧЕСТВО НА ЗВЕНТО

През 2016 г. международното сътрудничество се изразяваше в участие на ИДП и на учени от института в международни проекти и програми, в участие в международни конференции и в членство в редакционни колегии на чуждестранни списания – 2-ма учени са членове на 3 международни редакционни колегии в чужбина.

Институтът за държавата и правото има сключени споразумения за обмен на учени и докторанти по програма „Еразъм“ с Университетите в Залцбург, Болоня и Варшава, които са много полезни в подготовката на докторантите от всички секции. По програмата Еразъм плюс по линия на ПУ „П. Хилендарски“ лекции са чели: проф. д-р Поля Голева в Университета в Олумоуц, Чехия, проф. д-р Ирена Илиева – в Публичния университет на Навара и проф. д.ю.н. Цветана Каменова в Университета в Сиена.

През 2016 г. приключи работата по 2 проекта по ЕБР с Румънската Академия на науките – Институт за правни изследвания „Акад. Андрей Радулеску“: „Правни аспекти на българо-румънското сътрудничество в защита и трайната употреба на река Дунав“. Координатор от българска страна – проф. д.ю.н. Цветана Каменова; и „Траян Йонеску, Нено Неновски и константите в правото“. Координатор от българска страна – проф. д-р Емилия Друмева. И по двата проекта има публикации, едната от които на френски език.

Приключи и проект с Института за правни науки при Полската академия на науките „Задължението за непризнаване на незаконни ситуации според съвременното международно право“, също по ЕБР. Координатор от българска страна беше проф. д.ю.н. Цветана Каменова, от полска страна – проф. Владислав Чаплински. Изнесен е доклад от полските участници в проекта пред семинар на млади учени в областта на правните науки – Слънчев бряг, м. юни 2016 г., проф. Каменова е изготвила статия „Санкциите за непризнаване на незаконни ситуации“.

Проекта между БАН и Македонската академия на науките и уметностите „Регулиране и усъвършенстване на съдебната система и съдопроизводството“ за периода 2014-2016 г. с ръководител доц. д-р Маргарит Ганев, в който от ИДП участват и проф. д-р Ирена Илиева и доц. д-р Диана Ковачева. Организиран бяха 2 конференции.

Проф. д-р Емилия Друмева е член на редакционните колеги на сп. „Правна мисъл“ и на сп. STUDIA JURIS (ел.). Член е и на МРЕЖАТА ПО ЕВРОПЕЙСКО КОНСТИТУЦИОННО ПРАВО – European constitutional law network (ECLN), Walter Hallstein Institute, Humboldt University Berlin.

Проф. д-р Ирена Илиева участва в проекта на Европейската комисия „Study on Regulation/EU/Nr 650/2012 on jurisdiction, applicable law, recognition and enforcement of decisions and acceptance and enforcement of authentic instruments in matter of succession and ECS“. Участва в Управителния комитет на поредицата „Изследвания по сравнително право, еклезиастично право и права на човека“/Comitato di direzione Collana Recherche di diritto comparative, diritto ecclesiastico e diritti umani/ под ръководството на проф. Джовани

Чимбало, Университет Болоня, член е на редколегията на списание Papers of BAS: Humanities and Social Sciences и на редколегията на сп. „Международна политика“, издание на Правно-историческия факултет на ЮЗУ „Н. Рилски“. П

Доц. д-р Велина Тодорова участва в „Empowering European Families – Towards more party autonomy in European family and succession law“ (EEF), Justice Programme of the European Union (JUST/2014/JCOO/AG/CIVI).

Гл. ас. д-р Петър Бончовски участва в международния проект „Regulation 2015/2012: What it Offers and How it Works?“, JUST/2014/JTRA/AG/EJTR/6874, Civil Justice/Criminal Justice Programme of the European Union 2014-2020, осъществен в сътрудничество на Националния институт на правосъдието, България и Националния институт на магистратурата, Румъния. Приключен през 2016 г.

Гл. ас. д-р Цветанка Лозанова участва непрекъснато от 2007 г. в международния научен проект на Амстердамския център по международно право и Oxford University Press ‘International Law in Domestic Courts’ („Международното право във вътрешните съдилища“), по който за десетгодишен период е осъществила 24 научни публикации в чужбина.

На 6 юни 2016 г. по инициатива на ИДП, съвместно с Центъра за превенция на корупцията и за борба с организираната престъпност (ЦПКБОП) при Министерския съвет, беше проведена кръгла маса с международно участие на тема „Проблеми на миграцията в ЕС: относно бъдещото правно регулиране“, предстои излизането от печат на сборник с доклади, финансиран от ЦПКБОП.

4. УЧАСТИЕ НА ЗВЕНОТО В ПОДГОТОВКАТА НА СПЕЦИАЛИСТИ

Един от най-важните моменти в работата на ИДП по подготовката на специалисти е обучението на докторанти по 8-те акредитирани специалности на докторските програми в професионално направление 3.6. Право. С решение на Акредитационния съвет на НАОА от 12 януари 2017 г. са дадени оценки 9.39 за докторска програма „Международно частно право“ и 9.34 за докторска програма „Правна социология. Правна информатика“ с акредитация и за двете програми шест години.

През годината успешно приключиха 3 процедура за заемане на академични длъжности: за доцент по Международно право и международни отношения и за 2-ма главни асистенти – по Стопанско/Търговско право и по Трудово право и социално осигуряване. В ход е 1 процедура за доцент по Гражданско и семейно право.

Броят на обучаваните в института докторанти през последните 10 години е един от най-високите за БАН. Към 31 декември 2015 г. е имало зачислени 42 докторанти, от които 4 редовни, 34 задочни докторанти и 4 докторанти на самостоятелна подготовка. През годината са зачислени 6 докторанти – 3 задочни докторанти: 2-ма от редовния конкурс за 2015/2016 г. по Международно право и международни отношения и по Стопанско/Търговско право и 1 задочен докторант по Гражданско и семейно право от допълнителния конкурс за докторанти за учебната 2015/2016 г., и 3-ма докторанти в самостоятелна форма на обучение – по Международно частно право, по Наказателен процес и по Конституционно право на Р България. Двама от зачислените докторанти в самостоятелна форма на обучение са асистенти в ИДП – Владимир Христов и Янко Ройчев. През отчетната година са отчислени 13 докторанти: 1 редовен докторант, 10 задочни и 2 в самостоятелна форма на обучение. С право на защита са отчислени 8

докторанти. Без право на защита са отчислени 5 докторанти: 2 са отчислени по собствено желание, 1 – по предложение на секция „Гражданскоправни науки“ и 2-ма – по предложение на секция „Наказателноправни науки“.

Към 31.12.2016 г. зачислените в ИДП докторанти са 35, от които 3 редовни, 27 задочни и 5 докторанти в самостоятелна форма на обучение и се разпределят по следния начин (по секции и докторски програми):

- секция „Публичноправни науки“: общо 15 докторанти по 3 научни специалности
- секция „Гражданскоправни науки“: общо 10 докторанти по 2 научни специалности.

- секция „Международноправни науки“: общо 4-ма задочни докторанти по 2 научни специалности.

- секция „Наказателноправни науки“: общо 6 докторанти по Наказателен процес.

Успешно са защитили дисертациите си 8 докторанти (2-ма от тях са отчислени през 2016 г.)

В ход е процедура за публична защита на един докторант по Гражданско и семейно право

През 2016 г. 6-ма докторанти от Института имат публикации в сп. „Правна мисъл“.

Докторантите, обучавани в ИДП, участват и в Националната конференция на докторантите в областта на правните науки – на проведената на 10 и 11 юни 2016 г. VI-та конференция участваха над 38 докторанти, 12 от тях са от ИДП. Научните им съобщения са публикувани в т. XIV на сб. „Научни трудове на ИДП“.

През изминалата година 3-ма докторанти имаха възможност да се обучават в международно признати научни центрове двама в Университета в Залцбург по програма Еразъм и един в Макс-Планк Институт за международно наказателно право във Фрайбург като специализант.

Обучението на докторантите се извършва по утвърдени от Научния съвет индивидуални учебни планове. Изпитите се полагат в планираните срокове с малки изключения.

Учените от ИДП са канени като лектори в много висши учебни заведения, както и в изпитни комисии и научни журита за присъждане на научни степени и за заемане на академични длъжности.

Лекции по над 40 теми в 9 висши училища за общо 3070 академични часа са чели 12 учени, 2-ма са водили упражнения и семинари по 3 теми в 2 висши училища за общо 585 академични часа. Седем учени са подготвили с 31 дипломанти, и 9 докторанти извън ИДП.

В сравнение с 2015 г. броят на защитените дисертационни трудове е 4 пъти по-голям.

5. ИНОВАЦИОННА ДЕЙНОСТ

6. СТОПАНСКА ДЕЙНОСТ

Институтът за държавата и правото при БАН не осъществява стопанска дейност.

7. КРАТЪК АНАЛИЗ НА ФИНАНСОВОТО СЪСТОЯНИЕ НА ЗВЕНОТО ЗА 2016 г.

Бюджетът на ИДП БАН се формира от субсидия и собствени приходи.

Съгласно Решение на Общото събрание на БАН, бюджетната субсидия е утвърдена на база диференцираното разпределение на бюджетната субсидия на звената от 2015 г. при планова численост на персонала на ИДП БАН от 37 щатни бройки, средни работни заплати по категории персонал, утвърдени от ОС на БАН, и планова численост от 3 бр. редовни докторанти.

След първоначално утвърдената субсидия за 2016 г. в размер на размер на 403 243 лв. е поискана корекция в увеличение от централизираните средства на БАН в общ размер от 21 338 лв., от които 7 200 лв. за провеждане на процедури за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности, 1 000 лв. за изплащане на еднократна стипендия на основание чл. 7, ал.5, т.2 от Постановление № 90 на МС от 26.05.2000 г. за условията и реда за предоставяне на стипендии на студентите, докторантите и специализантите от държавните висши училища и научни организации, 10 913 лв за изплатено обезщетение по чл. 222 от КТ и 2225 лв. за такса битови отпадъци (в сумата от 21 338 лв. е включена сума от 14 338 лв., която ще бъде гласувана от ОС на БАН на 25.01.2017 г.).

Така окончателния размер на субсидията на ИДП БАН за 2016 г. е в размер на 424 581 лв., което представлява 92 % от общите постъпили по бюджета на института средства за 2016 г. Останалите 8% са собствени приходи.

Преходният остатък от 2015 г. е 69 568 лв.

Приходите за годината са 461 745 лв. - 424 581 лв. от бюджетна субсидия и 37 164 лв. от собствени приходи. Най-голям дял в собствените средства са приходи от такси на докторанти и трансфер от БАН за изпълнение на проекти по Програма за подпомагане на младите учени – 38.75 и 25.56 процента.

Разходите за 2016 г. са 484 677 лв. От тях 379 956 лв. са за заплати и задължителни осигурителни вноски от работодателя. Тази година за пръв път е направена застраховка на сградата.

С бюджетната субсидия за 2016 г. са обезпечени следните приоритетни разходи в общ размер от 421 060 лв.– заплати, осигурителни вноски от работодател, болнични за сметка на работодател, обезщетения по КТ и КСО, процедури за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности, стипендии на редовни докторанти и режийни разходи за издръжка на института – ел.енергия, топлоенергия, вода, телефони, поддръжка асансьор, абонамент правно-информационна система Апис, подновяване домейн, подновяване ел. подпис, актуализация на програмни продукти, техническо обслужване пожарогасители, изработка схеми за евакуация, дезинсекция сграда, мълние-защита за сграда и др.

Финансовата 2016 година за ИДП БАН приключва с преходен остатък от 46 636 лв.

Към 31.12.2016 г. институтът няма неразплатени задължения към доставчици и други кредитори.

8. ИЗДАТЕЛСКА И ИНФОРМАЦИОННА ДЕЙНОСТ НА ЗВЕНТО

8.1. Списание „Правна мисъл“

През 2016 г. ИДП издаде броеве 1, 2, 3 и 4 на сп. „Правна мисъл“, спазвайки графика за излизане от печат на списанието Абонатите на списанието през изминалата година бяха 169. В посочения брой не са включени абонатите, платили отделни статии в онлайн библиотеката СЕЕОЛ. Данните за онлайн абонаментите ще получим през месец март 2016 г.

През 2016 г. са публикувани общо 30 научни статии, като автори на 9 от тях са учени и докторанти на ИДП, 2-ма от тях са на автори от чужбина, а авторите на останалите публикации са от СУ „Св. Кл. Охридски“, ПУ „П. Хилендарски“, ВСУ „Ч. Храбър“, ЮЗУ „Н. Рилски“, БСУ, Академията на МВР, съдии и адвокати. Освен научни статии, списанието е публикувало и 5 рецензии за новоиздадена наша и чужда юридическа литература, както и 3 съобщения за научни конференции у нас и в чужбина.

Традиционно разпространението на списанието през изминалата 2016 г. се извършваше най-вече чрез мрежата на разпространителите на периодика в страната – Български пощи, Разпространение на печата, Доби Прес и др. по-малки разпространители.

През 2016 г. всички статии от излезлите книжки на списанието бяха качени в най-голямата база данни за литература в Централна и Източна Европа – CEEOL (Central Eastern European Online Library – seeol.com). Базата данни включва над 5 хиляди издателя от цял свят, които публикуват научна литература на и за Централна и Източна Европа. Към момента в базата данни са качени броевете от 2002 до 2016 година включително.

8.2. „Научни трудове на Института за държавата и правото“

През 2016 г. излезе от печат **том XIV** на сборника **„Научни трудове на Института за държавата и правото“**, съдържащ доклади от VI Национална конференция на докторантите в областта на правните науки, организирана от ИДП. Обемът на сборника е 508 страници. Докладите от сборника бяха качени в базата данни за литература в Централна и Източна Европа – CEEOL (Central Eastern European Online Library – seeol.com).

Съдържанията на всички сборници от поредицата „Научни трудове на ИДП“, както и на сп. „Правна мисъл“ за 2016 година бяха качени в интернет страницата на ИДП.

8.3. Библиотека

В края на месец декември 2016 г. библиотеката на ИДП разполага с **36 251 тома** библиотечни материали, от които – **21 240 тома** книги, **15 002 тома** периодични издания и **9 бр.** специални издания (CD).

Поради липса на средства Централна библиотека на БАН не извърши абонамент за периодични издания на научните библиотеки. Затова ръководството на ИДП осигури средствата за абонамент на български юридически списания за **2016 г.**, на стойност **328,00 лв.**

През месец април 2016 г. бяха закупени със средства на Института за държавата и правото **книги на стойност 977,49 лева.**

Общо през 2016 г. в библиотеката са постъпили **260 тома** /187 заглавия/ библиотечни документи, от които 98 т. периодични издания. Получени чрез покупка са 116 тома, чрез книгообмен – 76 тома, от дарения (чрез Централна библиотека на БАН) – 63 тома и по депозит 5 тома

Получаваните текущи периодични издания през годината са **29 заглавия** (в т. ч. поредици).

Чрез *книгообменни връзки* в библиотеката на ИДП през изтеклата година са получени 76 тома, от тях - 26 тома книги и 50 тома периодични издания.

Изразходваната сума за нова литература през 2016 г. е **5977,57 лв.**, от които за книги – 3268,23 лв., за списания – 2409,62 лв. и за поредици – 299,72 лв.

През 2016 г. са постъпили *дарения* от много учени от института, от външни частни дарители и от държавни институции. Всички дарения са описани в *Книга на дарителите на библиотеката*.

През месеците февруари и март 2016 г. беше извършена частична инвентаризация на 20 % от библиотечния фонд.

През 2016 г. ползваната литература в библиотеката е 2887 тома. Направени са 168 библиографски справки.

В библиотеката се актуализират и поддържат читателските (азбучни и систематични) каталози на книги и поредици, както и служебен топографски каталог.

8.4. Интернет страницата и Фейсбук страницата на ИДП

През изминалата 2016 година бяха направени някои промени в Интернет страницата на ИДП, актуализирани бяха данните за учените в Института, създаден беше архив на приключилите процедури за придобиване на научни степени и за заемане на академични длъжности, предстои и по-нататъшното ѝ оптимизиране.

Страницата беше посетена от 16 551 уникални посетители, като най-голям брой потребители от чужбина са от САЩ и Великобритания..

И през 2016 година продължихме поддръжката на Фейсбук страницата на ИДП. Към 16.12.2016 г. тя има 1228 харесвания (към 21.12.2016 – 850, към 01.01.2015г. - 165). От извадените статистически данни се вижда, че все повече хора следят информацията, свързана с ИДП, използвайки социалните мрежи. Информацията в нея се обновява непрекъснато. Също така тя спомага и за по-добрата – по-бърза и по-оперативна, комуникация с потребителите на сайта ни и учените от Института.

9. ИНФОРМАЦИЯ ЗА НАУЧНИЯ СЪВЕТ НА ЗВЕНОТО

Научният съвет на ИДП е избран от ОСУ на 23.11.2015 г., като мандатът му влиза в сила от 01.12.2015 г.:

№	Акад. длъжност и научна степен	Име, фамилия	Основна месторабота	Дата на промяна
1.	Професор д.ю.н.	Цветана Каменова	ИДП	<i>освободена на 17.09.2016г.</i>
2.	Професор д-р	Поля Голева	ИДП	
3.	Професор д-р	Стефка Наумова	ИДП	
4.	Професор д-р	Ирена Илиева	ИДП	
5.	Доцент д-р	Велина Тодорова	ИДП	
6.	Доцент д-р	Веселина Канатова-Бучкова	ИДП	
7.	Доцент д-р	Пламенка Маркова	ИДП	
8.	Доцент д-р	Гергана Маринова	ИДП	
9.	Доцент д-р	Екатерина Салкова	ИДП	
10.	Професор д-р	Емилия Друмева	ПУ	
11.	Професор д-р	Венцислав Стоянов	ПУ	
12.	Професор д-р	Ганета Минкова	СУ	
13.	Доцент д-р	Григор Григоров	ПУ	
14.	Доцент д-р	Красен Стойчев	ПУ	
15.	Доцент д-р	Надежда Йонкова	ИДП	
16.	Доцент д-р	Тодор Кобуров	ИДП	<i>избран на 17.09.2016г.</i>

(заменя проф. д.ю.н. Цветана Каменова)

Председател на Научния съвет: доц. д-р Григор Григоров

Зам.-председател: доц. д-р Екатерина Салкова

Секретар: доц. д-р Велина Тодорова

10. КОПИЕ ОТ ПРАВИЛНИКА ЗА РАБОТА НА ЗВЕНТО

<http://ipn-bg.org/>

През 2016 г. Правилникът за устройството и дейността на Института не е променян.

В заключение може да се направи следният кратък анализ на постиженията на ИДП:

Успешно се осъществяват общонационалните и оперативни дейности, обслужващи държавата. Интензивни са взаимоотношенията с държавните институции: Народното събрание, Президентството, Министерство на правосъдието, Министерство на външните работи, Министерство на образованието и науката, други централни ведомства, Върховен касационен съд, Върховен административен съд, работна група, определена от главния прокурор на Република България и др. Публикационната активност на ИДП е увеличена с 33.1% в сравнение с 2015 г. Откритите цитирания за 2016 г. са с 26% повече от 2015 г. Отпечатани са 10 монографии.

Обучението на специалисти е диверсифицирано. Наред с обучението в докторантура, изнасянето на лекции, воденето на упражнения във висши училища, са изнасяни лекции в чужбина и са обучавани съдии.

Резултатите, постигнати от ИДП през 2016 г. са по-добри от предходни отчетни периоди.

11. СПИСЪК НА ИЗПОЛЗВАНИТЕ В ОТЧЕТА И ПРИЛОЖЕНИЯТА КЪМ НЕГО СЪКРАЩЕНИЯ

БАК – Българска асоциация по криминология
БСУ – Бургаски свободен университет
ВКС – Върховна касационна прокуратура
ГПН – Гражданскоправни науки
ЕС – Европейски съюз
ИДП – Институт за държавата и правото
МПН – Международноправни науки
МвнР – Министерство на външните работи
МП – Министерство на правосъдието
НПН – Наказателноправни науки
НС – Научен съвет
НИД – Научноизследователска дейност
ОСУ – Общо събрание на учените
ПУ – Пловдивски университет
ППН – Публичноправни науки
РУ – Русенски университет
СУ – Софийски университет
УНСС – Университет за национално и световно стопанство
ЮЗУ – Югозападен университет
ЮФ – Юридически факултет